

سرشماری عمومی
نفوس و مسکن
ثبتي مبنا

مرکز آمار ایران

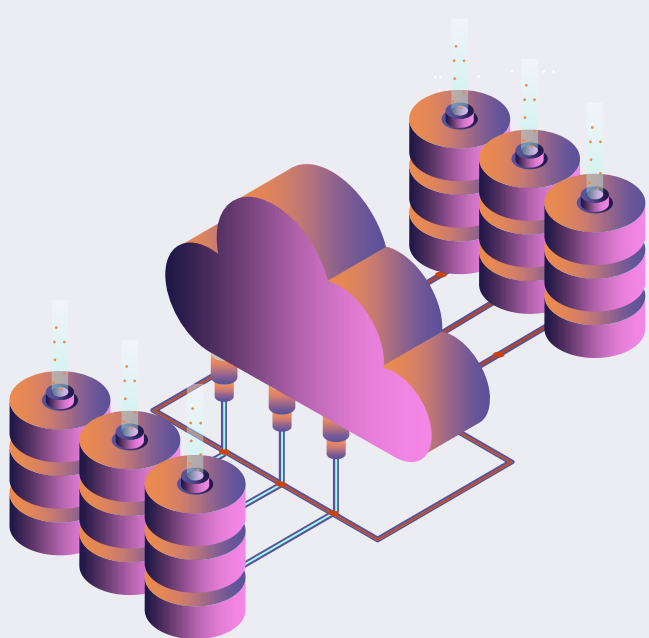
سرشماری ثبتي مبنا

و آینده حکمرانی با داده

(چالشها و چشم اندازها)

ابوالحسن کيخا

زمستان 1404

دستگاه‌های مختلف کشور در دادن آمارهای مختلف، نسبت به موضوعات مختلف، عجله نکنند

- آمار اعتیاد، آمار بیکاری، آمار سواد و بیسوادی، آمار مبتلایان به فلان بیماری - اینها را بگذارند **دستگاه مسئول** بر اساس آنچه که از **واقعیت‌ها** گرفته است، به آنها اطلاع بدهد؛

آن وقت آن‌ها هم بر اساس آن آمار، اگر می‌خواهند اعلام کنند، اعلام کنند؛ اگر می‌خواهند بر اساس آن برنامه‌ریزی کنند، برنامه‌ریزی کنند. **یعنی به دستگاه مرکزی آمار اعتماد بشود.**

دیدار با اعضای ستاد سرشماری عمومی نفوس و مسکن

۱۳۹۰/۰۸/۰۲

از جمله کارهای اساسی، تمرکز آمار در یک مرکز

و همچنین تمرکز بر روی یک شیوه علمی و مورد توافق است

دیدار با اعضای شورای عالی آمار و ستاد
هشتمین سرشماری عمومی نفوس و مسکن

۱۳۹۵/۰۶/۲۳

راه‌اندازی سامانه‌های اطلاعاتی و متصل کردن آنها به یکدیگر، به دولت کمک می‌کند برای اینکه بتواند اطلاعات لازم را در این زمینه به دست بیاورد. این هم مثل سامانه‌ی صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری، سامانه‌ی مالیات، سامانه‌ی مبارزه‌ی با قاچاق کالا و ارز، سامانه‌ی مربوط به پولشویی خیلی مهم است و برای هر ساختاری که شما بخواهید اصلاح بکنید، این سامانه‌ها ضروری است؛ علاوه بر اینکه به طور جاری هم به شما کمک می‌کند.

امام خامنه‌ای (دامت برکاته)

۱۳۹۹/۰۶/۰۲

سرشماری ثبتي مبنا

و آينده حکمراني با داده

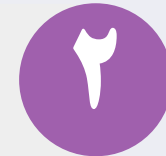
(چالشها و چشم اندازها)

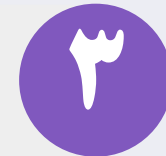
حکمراني داده

حکمراني با داده

آمار رسمي

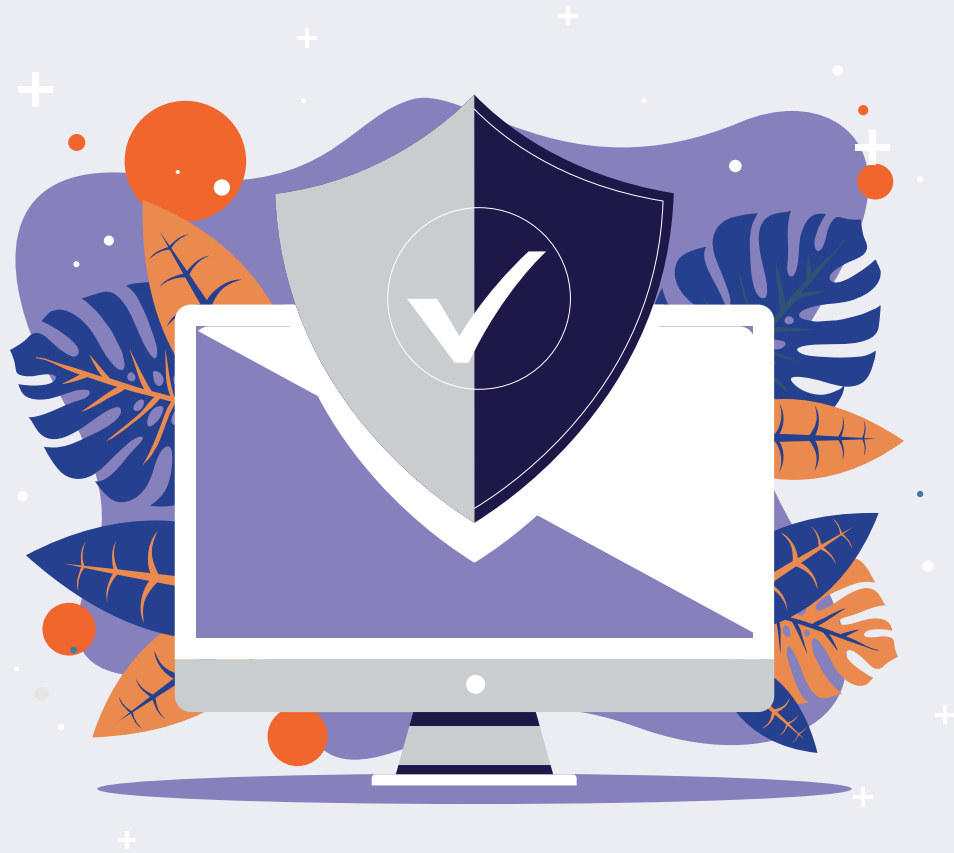

سرشماری ثبتي مبنا

بسته سياسي

حکمرانی داده

حکمرانی داده، حاکمیت بر
تصمیم‌ها، مسئولیت‌پذیری و قواعد
استفاده از داده

OECD

ابعاد حکمرانی داده

دسترس پذیری

مالکیت

حریم خصوصی

یکپارچگی

تناسب

کیفیت و دقت

امنیت

جمع آوری

انتشار

شفافیت

نگهداری-ذخیره سازی

انتقال

پاسخگویی

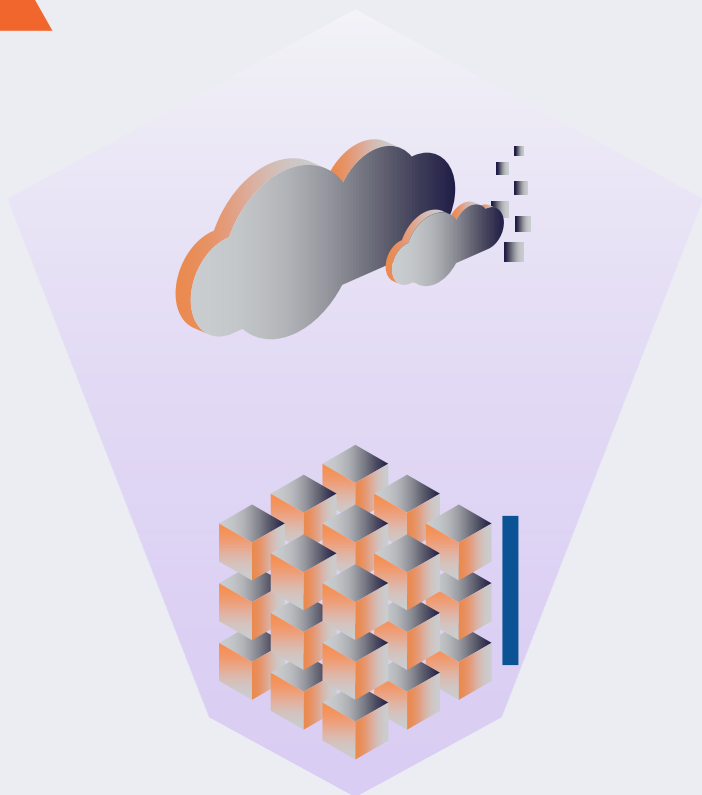
انصاف (بدون سوگیری)

تبادل

انطباق

محدودیت مکانی

پردازش

قوانین داده

گزارش راهبردی:

رصد و شناسایی خلأهای قانونی در زمینه تحقق حکمرانی داده محور
"مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی"

لایحه حمایت و حفاظت از
داده و اطلاعات شخصی

۱۳۹۹

لایحه صیانت از حقوق
کاربران در فضای مجازی و
ساماندهی پیام‌رسان اجتماعی

۱۴۰۰

قانون انتشار و دسترسی
آزاد به اطلاعات

۱۳۷۸

قانون مدیریت داده‌ها و
اطلاعات ملی

۱۴۰۱

طرح الزام به انتشار داده
و اطلاعات

۱۳۹۹

لایحه قانون حمایت و حفاظت از داده‌های شخصی-دولت یازدهم

گزیده سیاستی:

گزارش راهبردی:

رصد و شناسایی خلأهای قانونی در زمینه تحقق حکمرانی داده محور
"مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی"

گام نخست در راستای بهره مندی از داده ها و اطلاعات، طراحی سازوکاری به منظور
تسهیل جریان داده در کشور بوده؛

که این مهم نیازمند:

آگاهی از ابعاد مؤثر بر جریان داده

شناخت ذینفعان و متولیان

طراحی چارچوبی کلان برای حکمرانی داده در کشور

تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد

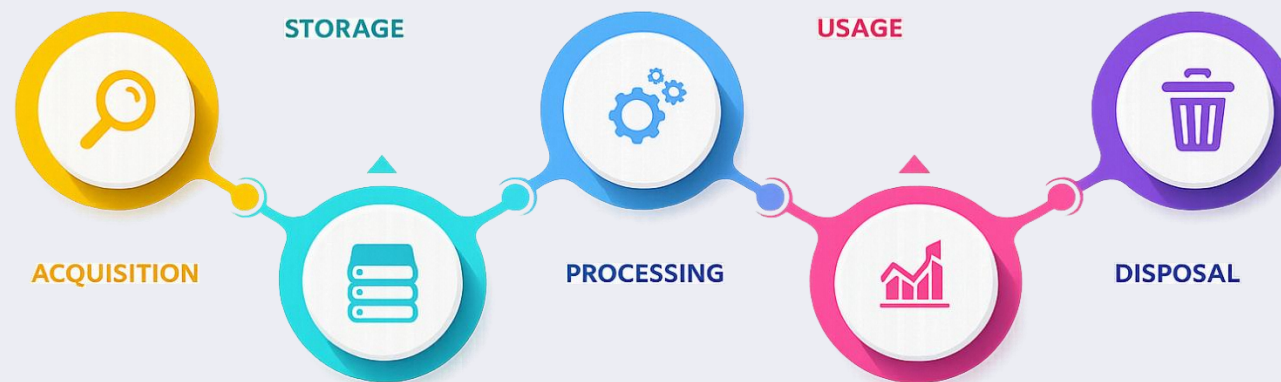

حکمرانی با داده

بهبود فرآیندهای حکمرانی،
سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و
خدمات عمومی

معماری حکمرانی با داده

حکمرانی داده

چرخه حیات داده

حکمرانی با داده

تحلیل داده

حکمرانی بر داده

تامین امنیت داده

چهارمین برنامه ملی توسعه آمار کشور

قانون مرکز آمار ایران

قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی

شورای عالی آمار

مرکز آمار ایران

شورای عالی فضای مجازی

وزارت ICT

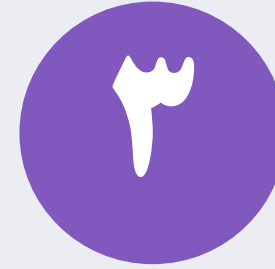

لایحه صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی و ساماندهی پیام‌رسان اجتماعی

لایحه حمایت و حفاظت از داده و اطلاعات شخصی

مرکز آمار ایران

آمار رسمی

آماری است که عنوان آن در «فهرست آمارهای رسمی ایران» قرار گرفته و دارای ویژگی‌های زیر باشد:

- ✓ مورد نیاز تصمیم‌گیری‌های ملی و حاکمیتی کشور باشد.
- ✓ در تولید آن از تعاریف، مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها، چارچوب‌ها و روش‌های استاندارد مورد تأیید مرکز آمار ایران استفاده شده باشد.

بر اساس بند "الف" ماده 9 چهارمین برنامه ملی توسعه آمار کشور، مرکز آمار ایران مکلف شد که با همکاری دستگاه‌های اجرایی، "فهرست آمارهای رسمی ایران" را تهیه و پس از تصویب شورای عالی آمار ابلاغ کند.

سامانه شاخص ها و ناگرهای فهرست آمارهای رسمی کشور

654 عنوان آمار رسمی

جستجوی شناسنامه شاخص

↓

عنوان:

سال: از تا

دستگاه متولی:

گروه:

واحد زیرمجموعه:

زیرگروه:

نشان کیفیت:

برنامه هفتم توسعه کشور:

جستجو جستجو

ردیف	عنوان	دستگاه متولی	واحد زیرمجموعه	واحد اندازه گیری	سطح جغرافیای	دوره زمانی
1	تعداد تراکنش های شبکه بانکی کشور	بانک مرکزی	بانک مرکزی	عدد	کل کشور	ماهانه
2	اجزای پایه پولی	بانک مرکزی	بانک مرکزی	هزار میلیارد ریال	کل کشور	ماهانه
3	حجم نقدینگی	بانک مرکزی	بانک مرکزی	هزار میلیارد ریال	کل کشور	ماهانه
4	متوسط قیمت قطعات مختلف سکه طلا	بانک مرکزی	بانک مرکزی	ریال	کل کشور	ماهانه
5	متوسط نرخ برابری ارزها	بانک مرکزی	بانک مرکزی	ریال	کل کشور	ماهانه
6	تعداد جک های مبادله ای	بانک مرکزی	بانک مرکزی	فقره	استان	ماهانه
7	مبلغ جک های مبادله ای	بانک مرکزی	بانک مرکزی	ریال	استان	ماهانه

معماری آمار رسمی

شورای عالی آمار

مرکز آمار ایران

دستگاه‌های اجرایی

مجموعه ادارات هدف

چهارمین برنامه ملی توسعه آمار کشور
قانون مرکز آمار ایران

قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی

لایحه صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی و ساماندهی پیام‌رسان اجتماعی
لایحه حمایت و حفاظت از داده و اطلاعات شخصی

سرشماری

دریافت آمار تجمیعی و معتبر

طرح‌های آماری

تولید آمار تخصصی

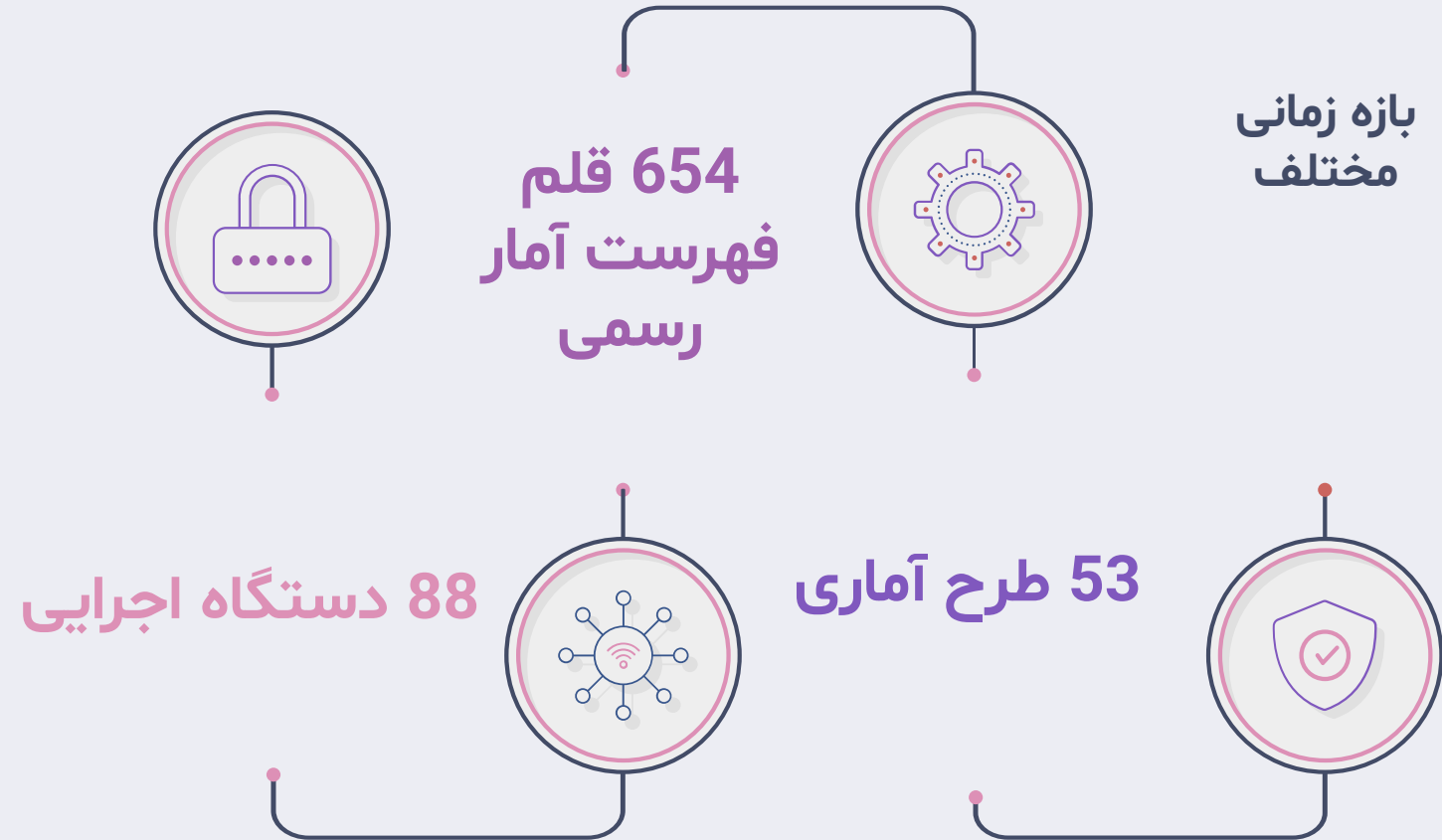

پایگاه داده ادارات

تولید کنندگان آمار

آمار - آمار رسمی

سرشماری ثبتی مینا

در این نوع سرشماری، جمع آوری مستقیم اطلاعات از جمعیت وجود ندارد. داده‌های اداری نگهداری شده در سازمان‌های اجرایی مختلف جایگزین سرشماری سنتی می‌شود.

281 قلم از 654 قلم آمار رسمی

سرشماری عمومی
نفوس و مسکن
ثبتی مینا

مدل کلان سرشماری عمومی نفوس و مسکن ثبتی مبنا

ثبت‌های اداری دستگاه‌های اجرایی

- **پایگاه ملی هویت اشخاص حقیقی**
(سازمان ثبت احوال کشور)
- **پایگاه داده مرجع مهاجرین و اتباع بیگانه (ماده ۸۶ برنامه هفتم)**
(مرکز امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور)
- **اطلاعات تردهای مرزی افراد**
(فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)
- **پایگاه نظام نشانی گذاری مکان محور کشور (GNAF)**
(شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران)
- **پایگاه اطلاعات مکان محور کشور (NSDI)**
(سازمان برنامه و بودجه کشور)
- **پایگاه اطلاعات نقشه کشور**
(سازمان نقشه برداری کشور)
- **پایگاه اطلاعات تقسیمات کشوری**
(دفتر تقسیمات کشوری وزارت کشور)
- **پایگاه ملی اسناد و املاک و حد نگاری (اکادستر) کشور**
(سازمان ثبت اسناد و املاک کشور)
- **پایگاه اطلاعات املاک و اسکان**
(وزارت راه و شهرسازی)
- **اطلاعات مسکن روستایی و نقشه‌های روستایی**
(پژیهاد مسکن انقلاب اسلامی)
- **پایگاه اطلاعات و مدارک تحصیلی کشور**
(وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی)
- **پایگاه اطلاعات دانش آموزی و مدارس و وضع سواد**
(وزارت آموزش و پرورش و سازمان نهضت سواد آموزی)
- **پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان**
(وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
- **امکانات در اختیار خانوار (انشعاب برق، آب، گاز و تلفن ثابت)**
(وزارت نیرو، شرکت ملی گاز ایران، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)

خود ارزیابی اولیه آمادگی برای سرشماری ثبتی مبنا با حضور مرکز آمار ایران

- تکمیل پایگاه‌های اطلاعاتی (ماده ۱۰۷ قانون برنامه هفتم)
- بازنگری تعاریف مفاهیم آماری و استانداردهای SDMX (ماده ۸ قانون مرکز آمار ایران)
- پیاده‌سازی طبقه‌بندی‌های استاندارد آماری (ماده ۸ قانون مرکز آمار ایران)
- پیاده‌سازی سند ملی تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی (IGIF)
- نگهداری سوابق تغییرات مفاهیم، استانداردها و طبقه‌بندی‌ها
- بروزرسانی مستمر با سرویس‌های Push API
- پیاده‌سازی سیاست‌ها و راهبردهای کلان برای تبادل ریز داده‌ها (مواد ۳ و ۳۰ قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی)

اتفاق امن و زیرساخت تبادل داده و سازمان برنامه و بودجه کشور

ناشناس‌سازی داده‌ها
تعریف دسترسی‌های لازم

سایر منابع داده

- داده‌های سرشماری‌های گذشته
- داده‌های طرح‌های آمارگیری نمونه‌ای
- داده‌های باز (Open Data)
- داده‌های حجیم (Big Data)
- ...

ایجاد آزمایشگاه داده، سرشماری آموزش و شبیه‌سازی سرشماری

انطباق رکوردها و جاذبه

ارزیابی کیفیت ثبت‌های اداری و ارائه بازخورد به دستگاه‌های اجرایی

ساخت ثبت‌های آماری و پایگاه سرشماری

ارزیابی کیفیت نتایج آماری اولیه

آزمایش‌های میدانی محدود

انتشار نتایج (با رعایت اصول محرمانگی و حریم خصوصی)

تهیه داشبوردهای BI و API‌های اختصاصی نتایج برای دستگاه‌های اجرایی

ارائه گزارش‌های دوره‌ای به مجلس شورای اسلامی (بند (ب) تبصره ۱۷ قانون بودجه ۱۴۰۳)

جریان داده

بازخورد

ثبتي مبنا

گزارش راهبردی:

بررسی علل عدم موفقیت در پیاده سازی سرشماری ثبتي مبنا: راهکار بهبود حکمرانی داده محور در نظام آماری کشور

گزیده سیاستی

موفقیت سرشماری ثبتي مبنا منوط بر دو عامل کلیدی است:

✓ انتقال گام به گام از روش سنتی به ترکیبی و سپس ثبتي مبنا

✓ همسویی راهکارها با قوانین ملی

بدون رعایت این اصول، امکان همکاری سایر نهادها غیرممکن شده و این سرشماری با شکست مواجه خواهد شد.

آزمایشگاه حکمرانی و سیاست پژوهی مرکز پژوهش های مجلس برگزار می کند:

سلسله نشست های
رصد و شناسایی مسائل حکمرانی
با تمرکز بر کاربرست حکمرانی داده محور

نشست دوم

بررسی چالش های سرشماری ثبتي مبنا:

کلان مسئله تحقق حکمرانی داده محور در نظام آماری

با حضور ذی نفعان و صاحب نظران

چهارشنبه ۹ آبان ساعت ۱۰ الی ۱۲

مکان: میدان بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام،
مجلس شورای اسلامی، ساختمان شیخ فضل الله
نوری، طبقه ۶، سالن جلسات دفتر حکمرانی

علاقه مندان برای حضور در جلسه و هماهنگی می توانند با شماره ۰۹۳۳۴۰۵۶۲۲۳ تماس برقرار کنند.

تبعات عدم تحقق سرشماری ثبتی مبنا

خوداظهاری

نرخ بی پاسخی- عدم اطمینان از داده‌های جمع‌آوری شده

عدم خدمات یکپارچه

یکپارچه‌سازی پایگاه داده‌های دستگاه‌ها

برآورد هزینه

تخمین هزینه بالغ بر 5 همت در سال 1405

سوء مدیریت منابع

چند هزار نیروی انسانی در طول چند ده روز

نبود زیرساخت

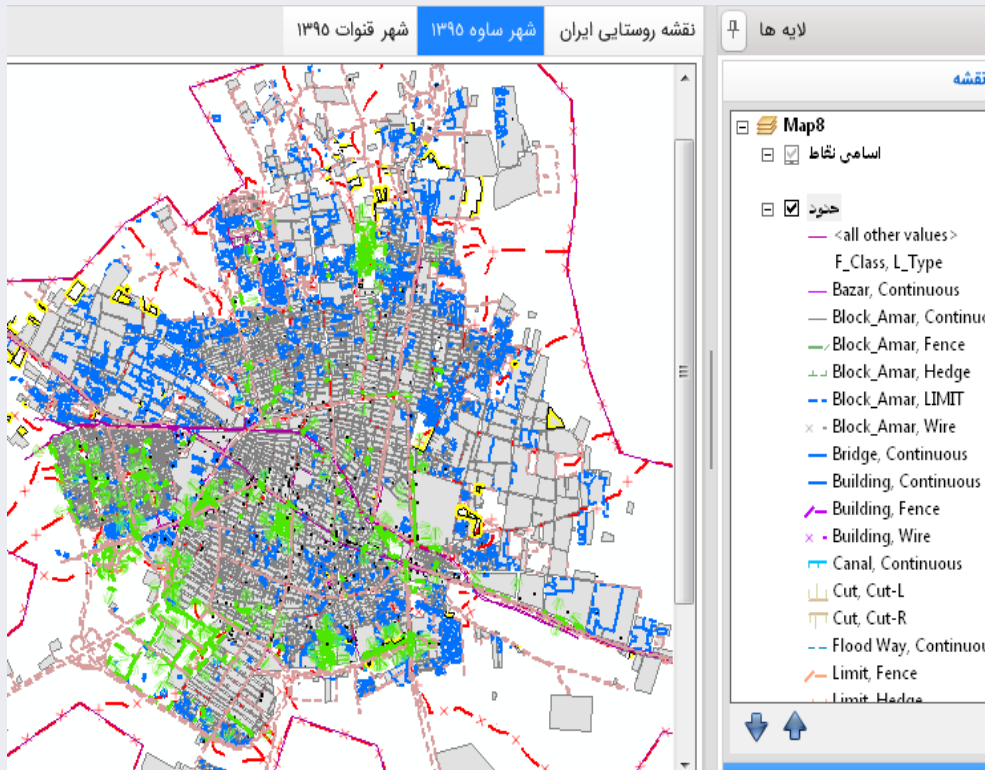
نبودن بستر مناسب جهت پردازش کلان داده‌های اداری کشور

ارزش افزوده

امکان تحلیل‌های آماری مکانی با سرشماری ثبتی مبنا

✓ نمایش نقشه های بلوکه تمام شهرها

✓ امکان گروه بندی اطلاعات توصیفی لایه ها بر اساس تقسیمات سیاسی

برای مثال گروه بندی شهرها بر اساس استان و شهرستان

نام لایه : شهر ۱۳۹۵   تعداد کل عوارض : ۱۲۴۲   تعداد سطرها : ۱۲۴۲   تعداد انتخاب شده

گروه بندی با استان

شهرستان

شناسه	کد شهر	آدرس ۹۵	بخش	نام شهر	جمعیت کل	جمعیت مرد
استان: آذربایجان شرقی						
شهرستان: اسکو						
۱۱۱	۱۲۰۵	۰۳۲۲۰۱۱۲۰۵	ایلخچی	ایلخچی	۱۶۵۷۴	۸۳۵۰
۱۱۲	۱۲۰۴	۰۳۲۲۰۲۱۲۰۴	مرکزی	اسکو	۱۸۴۵۹	۹۱۳۰
۱۳۹	۲۰۳۳	۰۳۲۲۰۲۲۰۳۳	مرکزی	سهند	۸۲۴۹۴	۴۲۱۹۹
شهرستان: اهر						
۹۳	۱۲۰۰	۰۳۰۲۰۲۱۲۰۰	مرکزی	اهر	۱۰۰۶۴۱	۵۰۳۸۶
۹۴	۲۲۹۴	۰۳۰۲۰۴۲۲۹۴	هوراند	هوراند	۴۶۵۸	۲۳۹۵

نمایش انتخاب شده ها   امکانات

سرشماری عمومی
نفوس و مسکن
ثبتي مبنا

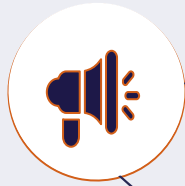
بسته سیاستی

آنچه می‌تواند دسترسی دستگاہ‌های دولتی به داده و اطلاعات را برای رفع مسائلی مشابه با سرشماری ثبتي مبنا یا حتی مسائل جزئی‌تر را برطرف کند، ضرورت خط‌مشی‌گذاری در زمینه تمامی ابعاد مرتبط با ساماندهی جریان داده و اطلاعات در کشور است.

چالش‌های داده‌ای (نقشه جغرافیایی)

حساس‌ترین

سازمان ثبت

به‌روزترین

شهرداری

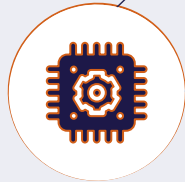
کاربردی‌ترین

شرکت پست

امنیتی‌ترین

سازمان جغرافیایی ارتش

نقشه جغرافیایی کشور جزو داده‌های مهمی است که برای اتصال کدملی به کدپستی بسیار مورد نیاز است

چالش های حکمرانی داده در ایران

چالش های حفاظت و امنیت داده

انحصار داده

فقدان یا نقص قوانین حکمرانی داده

نامشخص بودن مسئله مالکیت داده

عدم تحقق اهداف کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات

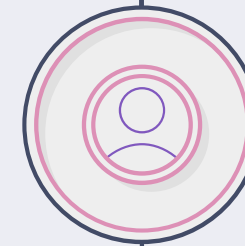
رویکرد سیلویی/سازمانی به حکمرانی داده و جزیره ای بودن داده ها
در دستگاه های اجرایی

راهکارهای پیشنهادی

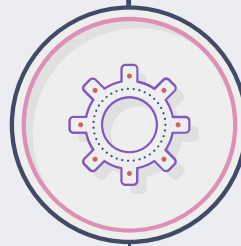
ساختار سیاسی

جایگاه مرکز آمار ایران
مستقل باشد و شورای عالی
آمار قدرتمند

امنیت

تامین امنیت داده‌ها
توسط وزارت ICT

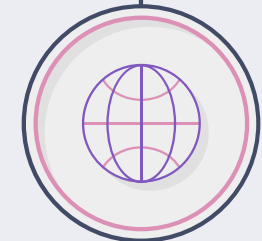
زیرساخت

ایجاد زیرساخت مناسب
برای تجمیع ریزداده‌ها
به منظور استفاده مرکز
آمار ایران

مدل ابری فدرالی

قدرت دهی به استان‌ها
و دستگاه‌ها به منظور
دریافت و تجمیع ریزداده
ها

اصلاح قانون

اصلاح قانون مدام
به عنوان تنها
قانون نسبتاً جامع

بودجه

اتصال بخشی از بودجه
دستگاه‌های دولتی به همکاری در
راستای اجرای این سرشماری

